

พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กเล็กในชนบทตามการรับรู้ของแม่

นางสาว ศรีสมร โทวระ

004943

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

EMOTIONAL BEHAVIORS OF YOUNG RURAL CHILDREN
AS PERCEIVED BY THEIR MOTHERS

Miss Srismorn Thovara

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

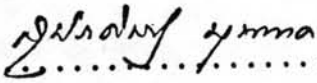
Chulalongkorn University

1978

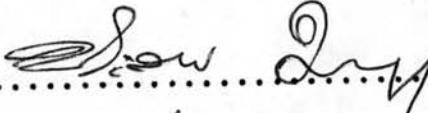
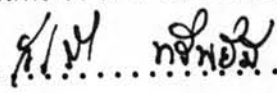
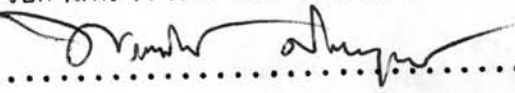
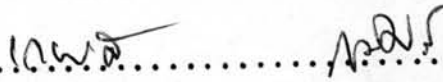
หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กเล็กในชนบท ตามการรับรู้ของแม่
โดย   นางสาว ศรีสมร โทวระ
แผนกวิชา   จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัชรวิ ทรัพย์มี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

 ..... ผู้รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)
 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัชรวิ ทรัพย์มี)
 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์)
 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
ความจำกัดของการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
แนวคิด และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ผลงานการวิจัยเบื้องต้นหลังตัวแปร	42
2 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากร	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การดำเนินการวิจัย	50
3 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54

บทที่		ฉ หน้า
	4 การอภิปรายผลการวิจัย	108
	5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม		139
ภาคผนวก		148
ประวัติ		158

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กเล็กในชนบท ตามการรับรู้ของแม่
โดย   นางสาว ศรีสุมร โทวระ
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัชรวิ ทรัพย์มี
แผนกวิชา   จิตวิทยา
ปีการศึกษา   2520

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางอารมณ์ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ อารมณ์โกรธ กลัว คับข้องใจ อิจฉา ริษยา อยากรู้อยากเห็น สนุกสนานร่าเริง และอารมณ์รัก ของเด็กเล็กในชนบท ตามการรับรู้ของแม่ในเรื่องต่อไปนี้ คือ (1) การรับรู้ของแม่ต่อการแสดงอารมณ์ของลูก (2) การรับรู้ของแม่ต่อสาเหตุการเกิดอารมณ์ของลูก (3) การรับรู้ของแม่ต่อวิธีการแสดงอารมณ์ของลูก (4) ปฏิกริยาของแม่ต่อการแสดงอารมณ์ของลูก

กลุ่มตัวอย่างเป็นแม่ของเด็กเล็ก ซึ่งเลือกมาจากตำบลตามภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีลูกอายุระหว่าง 2 ปี 3 เดือน ถึง 3 ปี 5 เดือน จำนวน 200 คน เป็นแม่ที่มีลูกเพศชาย จำนวน 100 คน แม่แม่ที่มีลูกเพศหญิง จำนวน 100 คน โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนเท่า ๆ กัน ตามฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ และลำดับที่การเกิดของลูก การดำเนินการวิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณเทียบเป็นร้อยละและเสนอผลการวิจัยในรูปตาราง

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) แม่ของเด็กเล็กโดยไม่ว่าจนถึงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ และลำดับที่การเกิดของลูก มีจำนวนร้อยละสูงที่เคยสังเกตพบลูก

แสดงอารมณ์โกรธ คับข้องใจ วิตก อายากรู้อยากเห็น สนุกสนานร่าเริง และ
อารมณ์รักเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่สำหรับอารมณ์กลัว และอารมณ์อิจฉา แม่ของเด็กเล็ก
โดยไมคำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ และลำดับที่การเกิดของลูก มี
จำนวนรอยละสูงที่เคยสังเกตพบลูกมีอารมณ์ดังกล่าวก่อเกิดขึ้นเป็นบางครั้ง

(2) แม่ของเด็กเล็กโดยไมคำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ
และลำดับที่การเกิดของลูก มีจำนวนรอยละสูงที่รับรู้พบสาเหตุที่ทำให้ลูกมีอารมณ์ต่อ
ไปนี้ คือ (ก) อารมณ์โกรธ เนื่องจากถูกห้ามหรือขัดใจไม่ให้อำนาจที่ต้องการ
(ข) อารมณ์กลัว เนื่องจากคำบอกเล่าของพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง (ค) อารมณ์คับ
ข้องใจ เนื่องจากถูกพ่อแม่หรือญาติพี่น้องขัดใจ (ง) อารมณ์อิจฉา เนื่องจากมีความ
ปรารถนาอย่างมากต่อสิ่งนั้น (จ) อารมณ์วิตก เนื่องจากต้องการเรียกร้องความ
สนใจ (ฉ) อารมณ์อายากรู้อยากเห็น เนื่องจาก ขอบขาม ขอบบังคับ และความลึก
ดึบต่าง ๆ (ช) อารมณ์สนุกสนานร่าเริง เนื่องจากได้รับความพอใจในสิ่งที่ต้องการ
จะทำหรือได้รับสิ่งของที่ตนพอใจ (ซ) อารมณ์รัก เนื่องจากได้รับประสบการณ์ตรง
ได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่

(3) แม่ของเด็กเล็ก โดยไมคำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ
และลำดับที่การเกิดของลูก มีจำนวนรอยละสูงที่รับรู้พบวิธีการแสดงอารมณ์โกรธ กลัว
คับข้องใจ อิจฉา วิตก ของลูกในลักษณะเดียวกัน คือ แสดงกิริยารุนแรง สำหรับ
อารมณ์อายากรู้อยากเห็น แม่ของเด็กเล็ก โดยไมคำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
เพศ และลำดับที่การเกิดมีจำนวนรอยละสูงที่รับรู้ พบว่าลูกใช้วิธีแสดงออกด้วยการ
ซัดถาม สำหรับอารมณ์สนุกสนานร่าเริง แม่ของเด็กเล็ก โดยไมคำนึงถึงฐานะ
เศรษฐกิจของครอบครัว เพศ และลำดับที่การเกิดของลูก มีจำนวนรอยละสูงที่รับรู้
พบว่าลูกใช้วิธีแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้วยการหัวเราะเสียงดัง ประหม่อมกระโดด
โลดเต้น และสำหรับอารมณ์รัก แม่ของเด็กเล็กโดยไมคำนึงถึงฐานะเศรษฐกิจของ
ครอบครัว เพศ และลำดับที่การเกิดของลูก มีจำนวนรอยละสูงที่รับรู้ พบว่าลูกใช้
วิธีแสดงออกด้วยการโอบกอดบุคคลที่ตนรัก

(4) แม่ของเด็กเล็กโดยไม่ว่าหนึ่งถึงฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว เพศ และลำดับที่การเกิด มีจำนวนรอยละสูงที่มีปฏิกิริยาต่อการแสดงอารมณ์ต่อไปนี้ของลูก (ก) สอบถามสาเหตุที่ทำให้โกรธ เมื่อลูกเกิดอารมณ์โกรธ (ข) ให้ความอบอุ่นด้วยการอุ้ม โอบกอด หรือปลอบโยนเมื่อลูกเกิดอารมณ์กลัว (ค) เอาใจช่วยการปลอบโยน อุ้ม กอด หาสองให้เล่น เมื่อลูกเกิดอารมณ์คับข้องใจ (ง) หลีกเลี่ยงที่จะซื้อสิ่งของนั้น ๆ ให้ เมื่อลูกมีอารมณ์อิจฉา (จ) ให้ความรักเอาใจใส่ต่อลูกมากขึ้น และให้ความยุติธรรมด้วยการแบ่งของเล่น หรือ ให้ความรักเท่า ๆ กัน เมื่อลูกมีอารมณ์ริษยา (ฉ) ตอบคำถาม อธิบายให้เข้าใจ เมื่อลูกมีอารมณ์อยากรู้อยากเห็น (ช) ยิ้ม แสดงความพอใจเมื่อลูกมีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง (ซ) แสดงความรักตอบลูกด้วยการ กอด อุ้ม เอาใจ เมื่อลูกมีอารมณ์รัก.

Thesis Title   Emotional Behaviors of Young Rural Children as
                         Perceived by Their Mothers

Name   Miss Srismorn Thovara

Thesis Advisor   Assistant Professor Wacharee Supmee

Department   Psychology

Academic Year   1977

ABSTRACT

The purpose of this study were to investegate the emotional behaviors in eight areas, which were anger, fear, frustration, envy, jealousy, curiosity, joy and affection of the young rural children as perceived by their mothers in the following aspects : (1) mothers' perception of her children's expression of emotions (2) mothers' perception of the causes of children's emotions (3) mothers' perception of her children's expressing manner of emotions (4) mothers' responses to her children's expression of emotions.

The samples were two hundred mothers, one hundred mothers who had sons and one hundred mothers who had daughters, who had children at 2/3 to 3/5 years of age. They were randomly selected from various sub-district in the regions of central, northern and and northeastern parts of Thailand. The samples, equally in number,

were categorized by economic status, sex and birth order. Questionnaires and interview were used as the instruments for collecting the data. The data were analyzed by using percentile and summarily presented in tables.

The results revealed that (1) a high percent of mothers regardless of level of economic status, sex and birth order, observed that their children frequently expressed their anger, frustration, jealousy, curiosity, joy and affection while a high percent of mothers regardless of level of economic status, sex and birth order, observed that their children seldomly expressed their fear and envy (2) a high percent of mothers regardless economic status, sex and birth order, found the following as main causes more than others: (a) anger caused by inhibition or objection of what children desired to do; (b) fear produced by the stories told by their parents or relatives; (c) frustration caused by mothers or relative's objection; (d) envy formulated by strong aspiration; (e) jealousy produced by demand and interest; (f) curiosity caused by taboo, regulation, and mysterious; (g) joy caused by satisfactory of their accomplishment; (h) affection formulated by direct experiences of love received from their parents; (3) a high parent of mothers regardless of level of economic status, sex, and birth order, noticed that their children's expression of emotional manner in the same way, that was severe reaction. As for curiosity, mothers found that their children expressed by questioning rather than exploration or facial suspect. For expression of joy, mothers observed that their children acted out overtly by loudly

laughing, clapping their hands, where as expressing of affection by embracing the love persons; (4) a high percent of mothers regardless of economic status, sex, and birth order reacted to their children emotion by applying the following approaches more than others; (a) reaction to children's anger by serching for the causes, (b) response to their children's fear by handling or embracing, (c) children's frustration were reacted by embracing, handling, or giving them the toys, (d) envy treated by offering children for purchasing of toys, (e) jealousy was treated by taking more good care and giving them equal justice, toys, and love, (f) mothers reacted to their children curiosity by answer or explanation to their questions, (g) joy was given back by smiling or showing satisfactory, and finally (h) mothers responded to their children's affection by embracing and tender handling.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากสง
ศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา ซึ่งกรุณาให้ข้อคิดเห็น แนะนำและ
กำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วชิร ทรัพย์นี้ อาจารย์ผู้ควบคุมการ-
วิจัย ซึ่งให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุง
และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ
โอกาสนี้

ในด้านการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ คุณเฉล้า วิริยะพงษ์
นายกเทศมนตรีเมืองระยอง ที่กรุณาให้ความสะดวกทุกประการ ตลอดจนทุกท่านที่มีได้
กล่าวนาม และให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ รวมทั้งอาจารย์ ดร. คัมภีร์ สุริยาศศิโน
ที่กรุณาตรวจแก้ไขบทความภาษาอังกฤษให้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณแม่ ที่ช่วยเป็น
กำลังใจให้แก่ข้าพเจ้าจนเป็นผลให้งานการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ศรีสมร โทวระ

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1.	กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใหญ่ แบ่งตามฐานะทางเศรษฐกิจ และ จำแนกออกเป็น 8 กลุ่มย่อย ตามเพศ และลำดับที่การเกิด . . .	52
2.	แสดงการรับรู้ของแมตอกการแสดงอารมณ์โกรธของลูก	54
3.	แสดงการรับรู้ของแมตอสาเหตุการเกิดอารมณ์โกรธของลูก . . .	56
4.	แสดงการรับรู้ของแมตอวิธีการแสดงอารมณ์โกรธของลูก . . .	57
5.	แสดงปฏิกิริยาของแมตอกการแสดงอารมณ์โกรธของลูก	58
6.	แสดงการรับรู้ของแมตอกการแสดงอารมณ์กลัวของลูก	59
7.	แสดงการรับรู้ของแมตอสาเหตุการเกิดอารมณ์กลัวของลูก . . .	60
8.	แสดงการรับรู้ของแมตอวิธีการแสดงอารมณ์กลัวของลูก	61
9.	แสดงปฏิกิริยาของแมตอกการแสดงอารมณ์กลัวของลูก	62
10.	แสดงการรับรู้ของแมตอกการแสดงอารมณ์เค็มของใจของลูก . . .	63
11.	แสดงการรับรู้ของแมตอสาเหตุการเกิดอารมณ์เค็มของใจของลูก . . .	65
12.	แสดงการรับรู้ของแมตอวิธีการแสดงอารมณ์เค็มของใจของลูก . . .	67
13.	แสดงปฏิกิริยาของแมตอกการแสดงอารมณ์เค็มของใจของลูก . . .	69
14.	แสดงการรับรู้ของแมตอกการแสดงอารมณ์อิจฉาของลูก	71
15.	แสดงการรับรู้ของแมตอสาเหตุการเกิดอารมณ์อิจฉาของลูก . . .	73
16.	แสดงการรับรู้ของแมตอวิธีการแสดงอารมณ์อิจฉาของลูก	75
17.	แสดงปฏิกิริยาของแมตอกการแสดงอารมณ์อิจฉาของลูก	77

18. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้ริษาของลูก	79
19. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกสาเหตูกการ เกิดอารมณั้ริษาของลูก	81
20. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกวิธิการ แสดงอารมณั้ริษาของลูก	83
21. แสดงปฏิภริษาของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้ริษาของลูก	85
22. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้ยากลู้อยากลูเห็นของลูก	87
23. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกสาเหตูกการ เกิดอารมณั้ยากลู้อยากลูเห็น ของลูก	89
24. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกวิธิการ แสดงอารมณั้ยากลู้อยากลูเห็น ของลูก	91
25. แสดงปฏิภริษาของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้ยากลู้อยากลูเห็นของลูก	92
26. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้สนุกสนานร่าเรึงของลูก	94
27. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกสาเหตูกการ เกิดอารมณั้สนุกสนานของลูก	96
28. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกวิธิการ แสดงอารมณั้สนุกสนานร่าเรึง ของลูก	98
29. แสดงปฏิภริษาของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้สนุกสนานร่าเรึงของลูก	100
30. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้รักของลูก	102
31. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกสาเหตูกการ เกิดอารมณั้รักของลูก	104
32. แสดงการ รั้บรู้ของ แม่คอกวิธิการ แสดงอารมณั้รักของลูก	106
33. แสดงปฏิภริษาของ แม่คอกการ แสดงอารมณั้รักของลูก	107